

DE INTERVIEWS - DE FOTO'S

Van zijn eerste interview uit 1946 tot zijn laatste in 1990

WILLY VANDERSTEEN DE INTERVIEWS - DE FOTO'S

Willy Vandersteen

(Vervolg van blz. 1)

— Welk was dat boekje, mijn-
Een Engelse dame, gehuwd met
een Vlaming, schreef mij : « My
husband says, I speak like Banana !

Willy Vandersteen
— Weis was dat boekje, mijn — Een Engelse dame, getrouwd met een Vlaming, schreef mij : « My husband says, I speak like Banana »

DE INTERVIEWS - DE FOTO'S

Voor u zijn we gaan opzoeken wie toch de uitvinder en de verteller is van die beeldverhalen, of "strips" - zoals de Amerikanen die noemen - welke gij elke dag in de gazet van vader bekijkt en nadien in uw eigen boekjes terugvindt. Wie is Willy Vandersteen, waarvan ge zo goed de naam en de tekeningen kent? - *Weekblad Trouw, april 1955*

Fragment uit "De Mottenvanger" (1948), het negende album van Suske en Wiske in de Rode Reeks.

Cicero: Non est autem consentaneum, qui metu non

frangatur, eum frangi cupiditate, nec qui invictum se a labore praestiterit, vinci a voluptate. Quam ob rem et

haec videnda et pecuniae fugienda cupiditas; nihil enim est tam angusti animi

tamque parvi quam amare divitias, nihil honestius magnificentiusque quam pecuniam contemnere, si non habeas, si habeas, ad benefi

centiam liberalitatemque conferre. Cavenda etiam est

gloriae cupiditas, ut supra dixi; eripit enim libertatem, pro qua magnanimis viris omnis debet esse contentio.

Nec vero imperia expetenda ac potius aut non accipienda interdum aut deponenda non numquam. Vacandum autem omni est animi perturbatione, cum cupiditate et metu, tum etiam aegritudine [et voluptate] animi et

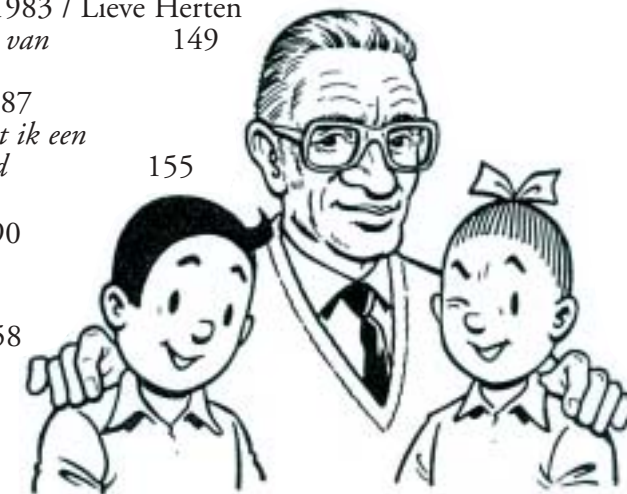
iracundia, ut tranquillitas animi et securitas adsit, quae affert acum constantiam tum etiam dignitatem. Multi autem et

sunt et fuerunt, qui eam, quam dico, tranquillitatem expetentes a negotiis publicis se removerint ad otiumque perf

ugerint, in his et nobilissimi philosophi longeque principes et quidam homines severi et graves, nec populi nec principum mores ferre

Inhoud

1. Ons Volk / 1947 <i>Van eigen bodem</i>	4	17. Nieuwsblad van het Zuiden (NL) / 1973 Hans Wensveen <i>Suske en Wiske op het televisiescherm</i>	88
2. De Standaard / 1947 <i>Op bezoek bij Willy Vandersteen</i>	8	18. De Leeuwarder Courant / 1973 <i>Willy Vandersteen eindeloze stripmaker</i>	94
3. Ons Volk / 1949 / Willy Vandersteen <i>Vandersteen duikt in zee</i>	12	19. Het Nieuwsblad / 1973 / Vic De Donder <i>Zilveren jubileum van Suske en Wiske</i>	99
4. Het Nieuwsblad / 1949 / Z.V.G. <i>Op bezoek bij Wiske voor haar reis naar het land van de Indianen</i>	18	20. Zie Magazine / 1974 <i>Hoe woont Willy Vandersteen</i>	102
5. Kuifje / 1949 / Johan de Brabander <i>De nieuwe sport: het jagen onder water</i>	23	21. Ten huize van Willy Vandersteen / 1976 Joos Florquin / <i>BRT-Televisie</i>	108
6. De Knape / 1950 / <i>Ze haalden hem de woorden uit de mond!</i>	39	22. TV-Ekspres / 1977 / Rob Jans <i>Sleen en Vandersteen bijeen</i>	118
7. De Vlaamse Linie / 1951 / M. Balfoort <i>De wieg van Lambik, Suske en Snoek staat in de Boogschuttersstraat te Koekelberg</i>	58	23. Het Belang van Limburg / 1978 Lode Ramaekers <i>Suske en Wiske op het televisiescherm</i>	124
8. De Bond / 1955 / Heemschut <i>Suske en Wiske op het televisiescherm</i>	60	24. Stripschrift (NL) / 1979 Wim van Helden en Hans van den Boom <i>Schijnwerper op Willy Vandersteen</i>	127
9. Trouw / 1955 <i>Kent ge hem?</i>	64	25. Les Cahiers de la Bande Dessinée (Fr) / 1981 Thierry Groensteen en Didier Pasamonik <i>Onderhoud met Willy Vandersteen</i>	139
10. Belofte / 1958 <i>De vader van Suske en Wiske</i>	65	26. Story / 1981 / Hubert Hermans <i>M'n eerste twee kinderen konden niet slapen van de honger</i>	144
11. De Post / 1962 / Wout Wellinck <i>Psychologie met de tekenstift</i>	67	27. Het Nieuwsblad / 1983 / Lieve Herten <i>Ik heb nergens spijt van</i>	149
12. Spoedberichten / 1963 / Gaston Durnez <i>De grote drie van de tekenpen</i>	69	28. Dag Allemaal / 1987 <i>Ik wist niet eens dat ik een achterkleinkind had</i>	155
13. Ons Volk / 1967 / Rosine De Dijn <i>Een gelegenheidsvakantiehuis omgetoverd tot Hollywood-droomwereldje</i>	72	29. Elsevier (NL) / 1990 Rosanne de Vos <i>Geluk hangt van kleinigheden af</i>	158
14. HUMO / 1970 Herman De Coninck en Piet Piryns <i>Humo sprak met Willy Vandersteen</i>	75		
15. Knack / 1972 / Raymond Stuyck <i>Striptekenen voor je plezier</i>	79		
16. MIMO / 1973 Luk Guillaume en Peter Cnop <i>Omtrent Willy Vandersteen</i>	82		

Woord vooraf

Cicero: Non est autem consentaneum, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate, nec qui invictum se a labore praestiterit, vinci a voluptate. Quam ob rem et haec videnda et pecuniae fugienda cupiditas; nihil enim est tam angusti animi tamque parvi quam amare divitias, nihil honestius magnificentiusque quam pecuniam contemnere, si non habeas, si habeas, ad beneficentiam liberalitatemque conferre.

Cavenda etiam est gloriae cupiditas, ut supra dixi; eripit enim libertatem, pro qua magnanimis viris omnis debet esse contentio. Nec vero imperia expetenda ac potius aut non accipienda interdum aut deponenda non numquam. Vacandum autem omni est animi perturbatione, cum cupiditate et metu, tum etiam aegritudine [et voluptate] animi et iracundia, ut tranquillitas animi et securitas adsit, quae affert cum constantiam tum etiam dignitatem. Multi autem et sunt et fuerunt, qui eam, quam dico, tranquillitatem expetentes a negotiis publicis se removerint ad otiumque

perfugerint, in his et nobilissimi philosophi longeque principes et quidam homines severi et graves, nec populi nec principum mores ferre potuerunt vixeruntque non nulli in agris delectati re sua familiari.

Sed iis qui habent a natura adiumenta rerum gerendarum, abiecta omni cunctatione adipiscendi magistratus et gerenda res publica est; nec enim aliter aut regi civitas aut declarari animi magnitudo potest. Capessentibus autem rem publicam nihil minus quam philosophis, haud scio an magis etiam, et magnificentia et despicientia adhibenda sit rerum humanarum, quam saepe dico, et tranquillitas animi atque securitas, si quidem nec anxii futuri sunt et cum gravitate constantiaque victuri. Quae facilia sunt philosophis, quo minus multa patent in eorum vita, quae fortuna feriat, et quo minus multis rebus egent, et quia si quid adversi eveniat, tam graviter cadere non possunt.

Toen Willy Vandersteen eind jaren veertig aan zijn "Blauwe Reeks" (1952-1957) begon bestudeerde hij bergen documentatie voor hij begon te tekenen. Voor "De Bronzen Sleutel" ging hij zelfs naar Monaco om te kijken hoe het er ter plaatse uitzag. Deze foto dateert uit 1947.

Quocirca non sine causa maiores motus animorum concitantur [maioraque efficiendi] rem publicam gerentibus quam quietis, quo magis iis et magnitudo est animi adhibenda et vacuitas ab angoribus. Ad rem gerendam autem qui accedit, caveat, ne id modo consideret, quam illa res honesta sit, sed etiam ut habeat efficiendi facultatem; in quo ipso considerandum est, ne aut temere desperet propter ignaviam aut nimis confidat propter cupiditatem. In omnibus autem negotiis priusquam adgrediare, adhibenda est praeparatio diligens.

Ex quibus illud intellegitur, ut ad officii formam revertamur, appetitus omnes contrahendos sedandosque esse excitandamque animadversionem et diligentiam, ut ne quid temere ac fortuito, inconsiderate neglegenterque agamus. neque enim ita generati a natura sumus, ut ad ludum et iocum facti esse videamur, ad severitatem potius et ad quaedam studia graviora atque maiora. ludo autem et ioco uti illo quidem licet, sed sicut somno et quietibus ceteris tum, cum gravibus seriisque rebus satis fecerimus. ipsumque genus iocandi non profusum nec immodestum, sed ingenuum et facetum esse debet. ut enim pueris non omnem ludendi licentiam damus, sed eam, quae ab honestatis actionibus non sit aliena, sic in ipso ioco aliquod probi ingenii lumen eluceat.

Duplex omnino est iocandi genus, unum inliberale, petulans, flagitiosum, obscenum, alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum, quo genere non modo Plautus noster et Atticorum antiqua comoedia, sed etiam philosophorum Socraticorum libri referti sunt, multaque multorum facete dicta, ut ea, quae a sene Catone collecta sunt, quae vocantur Facilis igitur est distinctio ingenui et inliberalis ioci. alter est, si tempore fit, ut si remisso animo, vel severissimo> homine dignus, alter ne libero quidem, si rerum turpitudine adhi

Vandersteen in 1984 enkele jaren voor zijn dood met zijn antieke telefoon (hij werkte echt) die op vele foto's in beeld komt. Na bijna 45 jaar zijn zijn kasten te klein geworden om de honderden verhalen en albums in op te bergen.

In de beginperiode was Paula Van den Branden (foto's), waarmee Willy Vandersteen op 9 oktober 1937 in het huwelijk was getreden, betrokken bij het inkt overtrekken van de potloodtekeningen van haar man. Links van haar op de vensterbank van hun huis in Brussel prijkt het beeldje van Vandersteens hond Mops, dat hij in zijn jeugd beitelde. De foto boven komt uit "De Standaard" van 27 juni 1947 (interview hiernaast), de foto onder uit "Ons Volk" van 5 januari van hetzelfde jaar.

De Standaard

Dagblad / 24ste Jaargang / nr. 58 / 27 juni 1947

De familie Vandersteen, in '47 verder bestaande uit moeder Paula Van den Branden en de kinderen Leen (°1938) en Robert (°1940) is op de vlucht voor de VI-bommenregen op Antwerpen en is ook om praktische redenen naar Brussel verhuisd. Willy werkt er dagelijks aan zijn Suske en Wiske-stroken voor de krant van de volgende ochtend en gaat deze dan vaak zelf in allerijl naar de drukkerij van het dagblad "De Nieuwe Standaard" brengen, die in de Brusselse Emile Jacqmainlaan gehuisvest is. Deze straat in de buurt van het Rogierplein is de verbinding tussen de Leopoldlaan en het de Brouckèreplein en is op dat moment de zgn. "Fleetstreet" van Brussel, de plek waar de grote Belgische - zowel Franstalige als Nederlandstalige - krantenredacties en drukkerijen gevestigd zijn (momenteel worden de laatste machtige classicistische gebouwen

door bouwpromotoren uit het straatbeeld weggegomd). Als gevolg van een publicatieverbod van twee jaar wegens collaboratieperikelen werd "De Standaard" zo lang door nu De Gids uitgebracht onder de naam "De Nieuwe Standaard" en later - toen de vroegere eigenaars deze en andere titels teruggeisten en -kregen, verhuisde Vandersteen in een kleine krantenoerlog mee naar "De Standaard-Het Nieuwsblad". In die oorlog speelde ook mee wie al dan niet de strips van Willy Vandersteen - die een zeer belangrijk verkoopsargument bleken geworden - mocht gaan publiceren. Het interview is voorpagina-nieuws en verschijnt naar aanleiding van "De Koning drinkt." Het verhaal is al zijn vijfde Suske en Wiske-avontuur ("Rikki en Wiske" niet meegerekend) en zal op 1 juli 1947 van start gaan. Vandersteen streefde in die tijd

zeker niet naar de grafische perfectie en deed - zoals hij in het interview zelf zegt - dan ook beroep op de medewerking van zijn vrouw Paula om zijn tekeningen in te inkten. Dat moet zij als ongeschoolde tekenares mogelijk gedaan hebben tot en met het zevende verhaal "De Bokkerrijder" uit 1948, want vanaf "De Witte Uil" (1948) oogt de inktting professioneler. Mevrouw Vandersteen deed het overigens niet slecht en zeker niet slechter dan de vroege Hergé, wiens eerste zwart-wit albums van Kuifje, tot en met "De Krab met de Gulden Scharen" (1941), ook rudimentair getekend waren en die hij tijdens de Tweede Wereldoorlog in de "klare lijn" met zijn medewerkers hertekende en inkleurde (o.a. Edgar P. Jacobs van de hoogeroemde "Blake en Mortimer"-verhalen).

Op bezoek bij Willy Vandersteen

De tekenaar van "Suske en Wiske" zegt ons:

"De Koning drinkt", het tekenverhaal dat in De Standaard en in Het Nieuwsblad zal verschijnen, wordt formidabel!

Landsroemlaan 86, Gansboren-Brussel.

- Kom binnen, zegt Willy Vandersteen. En wij sterven hem na, de trappen op, tot op zijn appartement. Ik moet even uitblazen. Hij, hij lacht.

- Ja, zeg ik, ik ben al wat ouder dan U.

Hij licht daarop onmiddellijk zijn doopzeel. En het gesprek is aan den gang.

Ik ben van februari 1913, verklaart hij. En Sinjoor!

Sinjoor boven alles. Ook nog te Brussel. Niemand verraadt ongestraft zijn eigen aard.

- Dat merken wij wel aan uw tekeningen, onderbreek ik hem.

- God zij gedankt, roept hij uit. Het tegendeel zou mij spijten. Want het was te Antwerpen dat ik eigenlijk mijn roeping vond. Aan de haven nog wel waar ik, als kleine jongen, veel met mijn kameraadjes aan de dok-

De cover van de uitgave in albumvorm van "De Koning Drinkt." Vanaf het eerste album lag de lay out van de voorplaat vast: een vierkleurentekening omrand door een dieprode kader waarin het typisch lettertype wit uitgespaard wordt. Het is zo'n sterk concept dat er n 60 jaar nauwelijks iets aan veranderde.

Door middel van een toverspiegel belanden Suske, Wiske en Sidonie ergens in de Middeleeuwen. Poefke, de koning van de Kannekijkers lijdt aan een dodelijke ziekte. Suske en Wiske ontdekken de oorzaak: "Zijne Majesteit lijdt aan de vreselijkste ziekte, die een man kan kwellen! Een droge lever!" Onze jonge helden brouwen vliegensvlug een echt Vlaams biertje ("geen fwiet-fwiet-bier") en redden op de valreep het leven van de koning waarna middels vele gags en schitterende vondsten het verhaal verder uitgebouwd wordt.

ken speelde. Moe van 't spelen, kropen wij bijeen op een dorpel en begonnen te vertellen. En mijn allereerste tekeningen maakte ik op de voetpaden en de gevels van mijn vaderstad met het krijt dat mijn makkers mij hadden gekocht met bijeengelegde centjes.

- Dat zullen dan nog wel primitieve tekeningen geweest zijn, waag ik mijn oordeel uit te spreken.

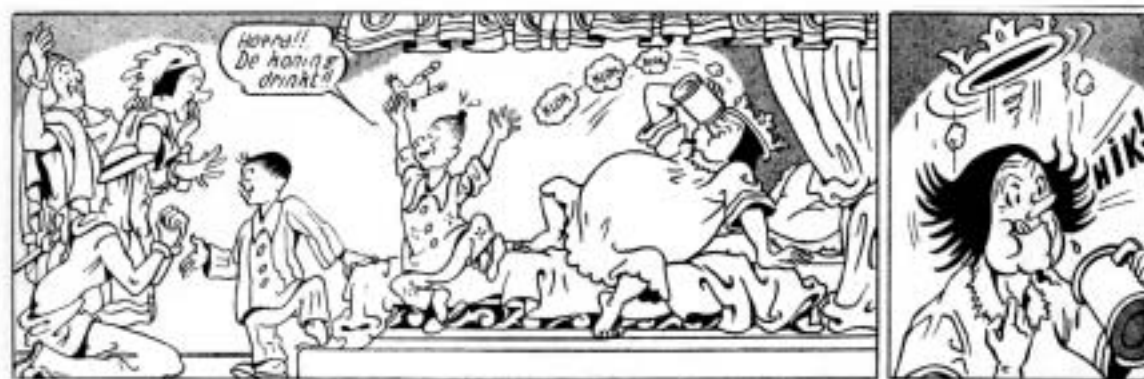
- Natuurlijk! geeft Vandersteen mij gelijk. Voor dat ik het tekenen volledig onder de knie had, moest ik eerst nog academie lopen. Van mijn dertiende jaar af volgde ik er avondlessen. En op mijn veertiende jaar ging ik op stiel bij een beeldhouwer.

- Bij een beeldhouwer? U wilde beeldhouwer worden?

- Ja, maar aldra bleek het dat ik bij het werk een beetje te veel verstrooid was. De fantasie, ziet ge, de fantasie liet me niet los. Dat werd nog erger toen ik scout werd en ik op de tochten en in de kampen gelegenheid kreeg mijn fantasie vrije teugel te laten.

- Ook in het tekenen, informeerde ik.

- Ja, ook in het tekenen, antwoordt hij beslist. Want in crisistijd geraakte ik helemaal zonder werk en had ik tijd om met het potlood te werken. Toen tekende ik veel naar de natuur, wat mij veel stielvaardigheid bijbracht. Maar ja, van tekenen kon ik in die tijd nog niet leven. En daarom werd ik schilder, decorschilder. Terzelfdertijd werd ik etalagist in een grootwarenhuis. Daarop brak dan de oorlog uit en kreeg ik bureelwerk

in de hoofdstad. Eens na de bevrijding toog ik echter voor goed aan de slag.

- Na de oorlog?

- Ja. Wel had ik voor die tijd reeds een en ander klaar gekregen en in kinderbladen gepubliceerd. Een uitgever had me zelfs een kinderboekje gevraagd dat ik in minder dan vijf dagen afmaakte. Ik had verlof gevraagd. Begon 's Maandags 's morgens te drie uur, terwijl het afweergeschut de potjes en potloden dansen deed op mijn tafel was het scenario af en stonden de figuurtjes mij reeds voor de geest. Daarop ging ik slapen tot zes uur en de volgende vijf dagen en nachten maakte ik het boekje helemaal klaar. Ik had in het geheel zeven uur geslapen.

- Welk was dat boekje, mijnheer Vandersteen?

- "De Avonturen van Piwo, het houten paard." Een jaar lang bleef het na de afwerking nog in de schuif liggen.

Ik kijk mijn vriendelijke gastheer verbauwereerd aan. Maar hij lacht weeral en zegt:

- Denk maar niet dat ik mij liet ontmoedigen. Even later kwam ik met iemand in contact die onbekend wenst te blijven, laten wij hem "mijn Westvlaamse vriend"* noemen, en uit dat contact ontstonden in zeer korte tijd een reeks nieuwe boekjes. U kent ze. Ze heten "Zo ik een zeerovertje was", enz. Aanvankelijk was ik nog verplicht na mijn bureeluren te werken en dat kostte mij natuurlijk weerom vele nachtelijke rusturen. Maar kom, einde goed, alles goed. In die tijd ontstonden immers mijn geliefkoosde nieuwe figuurtjes: Suske en Wiske en die goede mijnheer Snoeck. En die lieten mij niet meer los.

- Ze lieten en laten ook de lezers niet meer los, mijnheer Vandersteen.

Een zeldzame foto van Willy Vandersteen in zijn witte stofjas in zijn werkkledij van etalagist in de Antwerpse A l'Innovation. De kalender aan de muur vertelt ons dat het zaterdag 20 november is maar van welk jaar? Vandersteen begon voor het warenhuis te werken in 1937. In die periode valt 20 november maar twee keer op een zaterdag nl. in 1937 en in 1943. Maar in dat

jaar was Vandersteen al weg bij de Innovation omdat hij vanaf 1942 een betrekking aanvaard had bij de "Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie" in Brussel, zodat de foto een vooroorlogse opname is. Voor hem op de tafel een reeks stripfiguren: we herkennen Disney-achtige biggetjes en andere dieren. Hij maakte die met figuurzaag en verf-

kwast om in die periode van depressie en schaarste weg te schenken aan de kinderen die in het grootwarenhuis Sinterklaas kwamen bezoeken. Aan de muur een ingelijst indianen-tafereeltje - cowboys en indianen, waar sinds zijn jeugd zijn hart en hoofd al vol van waren (lees elders ook over zijn latere Bessy-reeks en zijn scoutsverleden).

Een week voor het nieuwe verhaal "De Koning Drinkt" gaat beginnen, op 2 juli 1947, wordt het lezerspubliek warm gemaakt met een interview op de voorpagina. Ander nieuws die dag: de UNO bestaat twee jaar en verder vinden we in een rantsoeneringstabel de prijzen van de eetwaren voor de maand juli, met de maximum hoeveelheden die men per hoofd kon krijgen, het aantal nodige zegeltjes en voor een bepaald product de prijs per zegel. Eén zegel nr. x gaf bijvoorbeeld recht op 225 gr. paardenvlees met beenderen!

- Och, glimlacht Willy Vandersteen, mij leerden ze het optimisme waarderen. En dat doen ze zeker eveneens bij de lezers. Verscheidene lezers lieten het mij overigens reeds weten. Zowel kinderen als volwassen mensen, die het kind in zich nog niet helemaal heb-

ben laten sterven. Een beetje van overal, zelfs van over de grenzen, wordt mij herhaaldelijk bericht dat mijn tekenverhalen een reuzesucces hebben.

- Ik hoorde vertellen van een hogeschoolprofessor, onderbreek ik hem, die bijna elken dag, 's morgens,

vooraleer naar de cursus te gaan een heroïsch gevecht levert met zijn kinderen om het eerst de verdere lotgevallen van Suske en Wiske te kunnen nagaan. Die professor wacht nu met spanning op de nieuwe avonturen van "De Koning drinkt."

- Er zijn er meer zulke gevallen, vult Vandersteen aan. Uit Palambang in Nederlands Indië werd mij bericht dat de soldaten aldaar Suske en Wiske op hun barakken hebben geschilderd als amulet. Een Hollands zakenman laat zich dagelijks de bandjes van Suske en Wiske uit zijn Nederlandse krant achternasturen naar Denemarken. Een Engelse dame, gehuwd met een Vlaming, schreef mij: "My husband says, I speak like Banana, het negerinnetje!" Scouts uit Breda voerden zelfs een revue op van het eiland Amoras.

- Wat betekent het dat u een wereldsucces kent, besluit ik. Uw werk slaat in. Het is ook buitengewoon goed. Goed getekend. En goed verhaald. Het steekt dag en nacht de mensen een hart onder de riem. Er zit wat in.

- Ik ken het geval van een klein meisje, voegt Vandersteen hier nog aan toe, dat zodanig met mijn werk meeleefde, dat het mij per brief aanzette om Serpentos zo spoedig mogelijk te laten sterven. Maar ik deed het

Onder: de tekst die bij deze tekening uit "De Koning Drinkt" hoort luidt: "Op een sein van de aanvoerder komt een massa vledermuizen uit een duistere grot te voorschijn en valt het gespan met zware stenen aan."

Het potlood van Vandersteen, geleid door zijn ongebreidelde fantasie kon zowel een vleermuis als een boom of zelfs dode voorwerpen zoals een koffiepot of een auto vermenselijken. Een verhaal als "De Koning Drinkt" is een onuitputtelijke aaneenschakeling van dergelijke gags en komische gebeurtenissen. En hoewel er genoeg mooie en zwaar getekende plaatjes zijn, zoals we hierboven zien, blijven ze bij Vandersteen altijd in dienst van het verhaal staan.

vooraleer naar de cursus te gaan een heroïsch gevecht levert met zijn kinderen om het eerst de verdere lotgevallen van Suske en Wiske te kunnen nagaan. Die professor wacht nu met spanning op de nieuwe avonturen van "De Koning drinkt."

- Er zijn er meer zulke gevallen, vult Vandersteen aan. Uit Palambang in Nederlands Indië werd mij bericht dat de soldaten aldaar Suske en Wiske op hun barakken hebben geschilderd als amulet. Een Hollands zakenman laat zich dagelijks de bandjes van Suske en Wiske uit zijn Nederlandse krant achternasturen naar Denemarken. Een Engelse dame, gehuwd met een Vlaming, schreef mij: "My husband says, I speak like Banana, het negerinnetje!" Scouts uit Breda voerden zelfs een revue op van het eiland Amoras.

- Wat betekent het dat u een wereldsucces kent, besluit ik. Uw werk slaat in. Het is ook buitengewoon goed. Goed getekend. En goed verhaald. Het steekt dag en nacht de mensen een hart onder de riem. Er zit wat in.

- Ik ken het geval van een klein meisje, voegt Vandersteen hier nog aan toe, dat zodanig met mijn werk meeleefde, dat het mij per brief aanzette om Serpentos zo spoedig mogelijk te laten sterven. Maar ik deed het niet. Ik wou de vent nog een kans geven en bezorgde hem een baan in de dierentuin. Haatgevoelens ban ik uit mijn werk en uit mijn leven. Steeds zoek ik een vredelievende oplossing.

- Zo is het voortreffelijk, mijnheer Vandersteen, felici-

teer ik hem, en ik ben er van overtuigd dat al de lezers van "Het Nieuwsblad" U van dag tot dag zullen volgen. Mogen zij U ook schrijven als het in hun zin komt?

- Hoe meer, hoe liever, antwoordt de tekenaar opgewekt, alle wenken zijn welkom. Ik hou van contact met mijn lezers en hoor graag vertellen hoe zij mijn werken vinden. Zo is er bestendig wisselwerking. En uit wisselwerking groeit het werk. Mijn adres is: Landsroemlaan 86, Ganshoren – Brussel.

- Nog enkele dagen en wij zitten aan "De Koning drinkt" te snoepen, zeg ik al opstaande. Gun de lezers van onze bladen elke dag een pint goed bloed,

Vanaf 1 augustus 1947 verschenen per dag twee stroken van het nieuwe verhaal "De Koning Drinkt", gelijktijdig in zowel in "De Nieuwe Gids" als in "De Standaard." Deze laatste had op de duur de toekomstige exclusiviteit voor Suske en Wiske verworven en op suggestie van "De Standaard" liet Willy Vandersteen het verhaal nogal abrupt eindigen zodat ze "De Nieuwe Gids" snel in de kou konden zetten door onmiddellijk een nieuw verhaal te brengen. Voor de albumuitgave van 1949 tekende Vandersteen er aan het einde speciaal twee stroken bij zodat het verhaal een minder bruusk einde kent.

mijnheer Vandersteen.

- Laat hem maar betijen, komt ineens mevrouw Vandersteen tussenbeide. Hij speelt het wel klaar.
- Als mijn vrouw mij blijft helpen zoals zij tot nu toe deed, complimenteert haar de tekenaar joviaal, als zij de tekeningen, die ik in potlood op papier breng, met

evenveel zorg in inkt blijft zetten...

- Dan wordt het tip-top, zeg ik met overtuiging.

En die overtuiging zullen over korte tijd al onze lezers met mij delen. ■

Een kokette familie Vandersteen op stap in Antwerpen in 1939. Willy, vrouw Paula met hun eerste dochtertje Leen, toen zowat 1 jaar. Inzet: Vandersteens moeder Anna Genard, bijgenaamd "Bonnemama" mag het stuur overnemen. Wat de voorbijgangers betreft: mannen dragen vandaag geen "klakken" meer en pijproken is er ook niet meer bij, en ook kijken de mensen niet meer vreemd achterom als iemand een foto neemt. In het decor van beide opnamen zijn de lantaarpalen (op gas) die 's avonds in de stad voor verlichting zorgden prominent in het straatbeeld aanwezig. Een "licht benevelde Lambik" wou er zich in de eerste Suske en Wiskes graag aan vastklampen.

MIMO

Weekblad / nr. 1896 / 21 januari 1973 / 14 frank – 1 fl.

Auteur: Luk Guillaume en Peter Cnop

Hoeveel verdient u eigenlijk, mijnheer Vandersteen? Het was een voor die tijd oneerbiedige vraag, maar waar wij in 1973 toch een eerlijk antwoord op kregen. We waren jong en vermetel, Peter Cnop en ik, we wilden in de voetstappen treden van de toenmalige HUMO-redacteuren Herman De Coninck en Piet Piryns van het zusterblad HUMO, naar wie we opkeken voor hun nieuwe en gedurfde interviewstijl.

Voor ons bezoek aan Willy Vandersteen concentreerden we ons op zijn successerie Suske en Wiske en kozen veeleer voor een grafische benadering. Ook al waren we gebeten door de gedurfde en flamboyante undergroundstrips die via Nederland met de hippie-pers uit Amerika naar Brussel en Antwerpen kwamen overgewaaid, haalden we onze neus niet op voor de "authentieke" Willy Vandersteen. Die eerste, pakweg 40 Suske en Wiske-albums zaten in onze genen en we zagen dat de tekst en de tekeningen onderhevig waren aan een zekere verwatering en dat deed pijn. Willy Vandersteen was daar zich op dat moment nog niet zo bewust van, maar gaf dat later

schoorvoetend toe (zie interview uit 1981 in Schtroumph op blz. x). We vonden het ook al een doodzonde dat oudere albums hertekend werden in een zogenaamde mooiere stijl en wilden uit de mond van Vandersteen weten waarom. Van een hele reeks verhalen zijn er naast de oorspronkelijke versies achteraf ook versies in rood-oranje-grijs-zwart verschenen, versies in kleur en daarnaast ook nog eens combinaties mét de oorspronkelijke lijntekeningen en/of gemoderniseerde lijntekeningen. En om het plaatje compleet te maken: van al deze versies werden er jarenlang ook nog eens albums met Vlaamse en Hollandse tekstballonnen gedrukt. Een kat vindt er haar jongen niet in, verzamelaars hebben er een hele kluit aan.

Maar een unicum in de populaire cultuur is deze gang van zaken niet: immers, monumentale rock'n'roll artiesten zoals Chuck Berry of Jerry Lee Lewis – om er maar twee te noemen – namen zonder blozen jaren na datum voor andere platenfirma's hun grootste successen opnieuw op, soms meerdere keren. Louter om financiële redenen. Ook hier prefereert

de ware muziekliefhebber natuurlijk de sfeer en de onbevangenheid van de originele opname. Gelukkig zijn die schitterende beeldverhalen van Willy Vandersteen later, in de jaren negentig – toen de Vlamingen geen last meer hadden van "De Week van het ABN" – in de reeks "Klassiek" opnieuw in hun pure vorm weer uitgegeven. Wijlen Johan Anthierens die met zijn broer Karel in het begin van de jaren 70 het weekblad MIMO van zijn oubollig imago probeerde af te helpen, heeft het veel jaren later, vlak voor zijn dood, nog net mogen meemaken, want als notoire fan had hij op de hele reeks ingeschreven.

De formule van "Omtrent" in MIMO bestond er in om kennis- en intimi van de geïnterviewde op voorhand hun mening te laten geven en samen met een bundeltje eigen opmerkingen deze voor te leggen aan de persoon in kwestie. Wij staken ons licht op bij zijn zoon, bij schrijfster Maria Rosseels († 2005) en bij stripsfanaat André Steijleman.

Boven: hoofdpersonage Nero van de stripreeks van Marc Sleen. Foto links: Willy Vandersteen met het gipsen borstbeeld dat zijn vader, mouleerder-beeldhouwer en maker van praalwagens van hem als kleine jongen maakte.

Omtrent Willy Vandersteen

In 1965 heb ik Nero gekocht en heb ik drie maanden lang een Neroverhaal getekend

Robert Vandersteen: vernieuwen moeilijk

Bob Vandersteen is de zoon van zijn vader en heeft onder de naam Bob Vann een tekenfilmstudio in het Brusselse. Momenteel werkt hij aan een tekenstrip voor de Duitse televisie.

Bob Vann: Ik heb eigenlijk nooit voor mijn vader

gewerkt. Ik heb wel twee jaar in zijn studio gezeten om te leren tekenen en heb daar wat meegeholpen aan dekors voor het eerste Rode Ridder-album. Nu zit ik helemaal op mijn eigen terrein, tekenfilms maken. Maar er is wel sprake van dat ik met hem zou samenwerken om voor de Duitse markt een tekenfilmserie uit te werken over Bessy. Daar wordt nu over

Onderaan: voor "De Gouden Cirkel" uit 1960 deed Willy Vandersteen inspiratie op tijdens zijn wereldreis met schrijfster Maria Rosseels.

Hij portretteert er zichzelf in bovenop een olifant (zie tekening), iets wat hij wel vaker deed. Op blz. 45 arriveert Sidonie met een taxi aan het Clark Hotel in Banaras waar ze dokter Rabingore hoopt te vinden die een serum heeft om de radioactief-bestraalde en doodzieke Barabas en Wiske te genezen. Zoals we op een teruggevonden foto kunnen zien bestaat het Clark Hotel echt en heeft Vandersteen zich ook echt op de dijkuid laten rondrijden. Het is al zijn 40ste verhaal: het scenario is spannend, de tekenstijl al meer geïnformiseerd maar nog zeer vitaal en de grappen zijn ondanks de afwezigheid van het plat "Aantweirps" - onge-meen goed en groot in aantal.

Robert Vandersteen, zoon van Willy en een erg getalenteerde tekenaar hier in 1972 in Studio vandersteen in Kalmthout aan het werk aan een animatieproject (zie ook blz. x).

onderhandeld met de Standaard Uitgeverij.

MIMO: Alweer kommercie. Daar gaat ie toch wel aan kapot, nee?

Bob Vann: Tja, tja, dat heeft zich geïndustrialiseerd. Mijn vader kon al vlug niet alles meer zelf doen. Nu werkt hij met 15 mensen. De scenario's voor Bessy en Jerom worden door anderen gemaakt en ik geloof

zelfs dat hij gedeelten van Suske en Wiske uitbesteedt. Dat komt natuurlijk de kwaliteit niet ten goede. Na de eerste tien Suske en Wiske albums is het peil achteruitgelopen, vind ik. Wat normaal is omdat vernieuwing moeilijker en moeilijker wordt. Het wordt een beetje teren op de reputatie. Hoewel zijn nieuw verhaal "Robert en Bertrand" kwalitatief veel beter is, van het gehalte van "Tijl Uilenspiegel."

Maria Rosseels: schandaalreis

Rosseels: Ik ken 'm al sinds '47 toen ik op "De Standaard" filmkritieken ging schrijven. Later zijn we naaste burens geworden.. Op de krant ging het er in die tijd veel gezelliger aan toe dan nu, het kleine bedrijfje waar iedereen iedereen kende, is nu uitgegroeid tot een immens grote fabriek waar de talrijke medewerkers nog maar weinig onderling contact hebben. Ik zag Willy vaak toen hij zijn dagelijkse aflevering kwam deponeren.

In zijn strips volgde hij nog de aktualiteit van dag op dag, iets wat hij nu niet meer kan wegens de langere afgiftetermijnen. Ik herinner me nog goed dat hij iedere keer weer op 't nippertje kwam binnensterven, nog net op tijd om de clichés te laten maken.

En op een dag vroeg hij me onverwachts of ik geen zin had om die reis naar het Verre Oosten te onder-

Met Maria Rosseels, katholieke maar vrijgevochten Vlaamse schrijfster en journaliste van het dagblad "De Standaard", waar in ook Vandersteens stripverhalen verschenen, vertrekt de tekenaar op 9 september 1959 vanuit Schiphol met een toestel van de KLM (de sponsor van de snoepreis) voor een lange reis naar het Verre Oosten. Het logo op zijn reistas staat ostentatief naar de lens van de fotograaf gericht (vanaf dat moment zou elk vliegtuig in zijn verhalen er een zijn van de Nederlandse luchtvloot). In De Standaard en het Het Nieuwsblad verschenen vanaf dan regelmatig resiverhalen van Rosseels, vaak opgesmukt met illustraties van Willy Vandersteen.

nemen. Ik zei prompt ja en weg waren we: IJsland, Alaska, Japan, Hong Kong, de Filipijnen, India, Thailand... Maar je moest de goegemeente horen protesteren: Willy Vandersteen, getrouwd! Trekt voor twee maanden op tocht met Maria Rosseels! Notabene ongehuwd! Nadien gaf ik spreekbeurten voor allerlei katholieke verenigingen en iedere keer weer kreeg ik vanuit de zaal terechtwijzende reacties op die

ongeoorloofde reis. In de parochiebladen spraken ze er ook schande van.

MIMO: Merk je iets van jullie belevenissen in zijn album "De Gouden Cirkel" dat handelt over die reis?

Rosseels: Ergens in het album heeft hij mij getekend, zittend op een kameel. Ook de landschappen en de dekors van de steden die we ginder hebben gezien,

vind je er in terug. Vandersteen heeft daar een onge-looflijke hoeveelheid dia's gemaakt die hij in "De Gouden Cirkel" heeft gebruikt.

MIMO: Is hij een gemakkelijke reisgezel?

Rosseels: Oh ja. Hij maakte nooit moeilijkheden, hij drong mij op geen enkel moment zijn wil op, hij zeurde niet als het comfort niet was zoals thuis en dat is wel zeldzaam voor een man. Kortom, het was prettig reizen met hem. En we praten er nu al zo lang over om samen naar China te gaan, maar het enige wat hem tegenhield is zijn vermoeden dat we ginder niet vrij zullen kunnen rondneuzen. Natuurlijk, een gids zou je kunnen interpreteren als een lijfwacht, maar met een begeleider zie je tenminste een aantal interessante zaken waar je in je eentje niet aan toe komt. Trouwens, het China van 10 jaar geleden is nu heel anders geworden.

André Steijleman: ons Germaans mythologisch verleden

André Steijleman, stripverzamelaar: Ik neem het Willy Vandersteen echt kwalijk dat hij, waarschijnlijk uit commerciële overwegingen, gesnoeid heeft in zijn albums uit de blauwe reeks. Toen die voor eerst werden gepubliceerd, telden ze 64 pagina's, en nu ze herdrukt worden, maar 56 meer. Hij heeft hier en daar gewoon tekeningen en hele passages weggelaten. Hij verminkt zijn eigen werk. Onbegrijpelijk!

Steijleman is leraar Nederlands en geschiedenis en zogauw als zijn "Suske en Wiske" serie compleet is, gaat hij "De Geschiedenis van België" (de politiek) in die albums bestuderen.

Steijleman: Wat mij bij Vandersteen nog aantrekt, is het mysterieuze element. Hij sluit vaak aan bij ons Germaans mythologisch verleden. In "De Bokkerijders" en de "Lachende Wolf" is er hekserij, in "De Koning Drinkt" de Middeleeuwse toverspiegel. "De Ringelingschat" is helemaal gebaseerd op de Nibelungesagen: het paard Bobard heeft ook zes poten en Bikfried staat voor Siegfried.

MIMO: Waarom verzamelt u nu precies Suske en Wiske?

Steijleman: Kuifje was te duur en de avonturen van Nero verschenen in een andere krant dan die welke mijn ouders lazen, hoewel ik mij nog herinner dat als ik mijn zondagsgeld drie weken opspaarde, een Neroalbum kon kopen. Suske en Wiske dus voor een groot deel om jeugdsentiment. Mijn mooiste herinneringen hebben met strips te maken: toen ik 11-12 jaar was, kon ik mij niks gezelliger voorstellen dan een Suske en Wiske lezen terwijl de regen tegen de vensters kletterde.

MIMO: Vindt u de oudere verhalen ook interessanter?

Steijleman: Ja, op een bepaald moment is Vandersteen er zijn broek beginnen aan vegen. Het tekenwerk is lang niet meer zo boeiend en de moraal die elk verhaal vergezelt, storend nadrukkelijk.

"Het verhaal is belangrijker dan de vormgeving"

Deze week bezoeken we met z'n allen een fabriek. Eigenaar en directeur is Willy Vandersteen, 59 jaar oud, populaire striptekenaar, erevoorzitter van 't Stripschap. Hij woont in Heide-Kalmthout in een rustige villa langs de Beauvoislaan. Van daaruit worden wekelijks kilo's Suske en Wiskes, Jeroms, Big Biggles, Rode Ridders en Bessy's geëksporteed naar de vier windstreken. De stripverhalen (de totale oplage schommelt tussen 50 en 60 miljoen) die door hem en zijn staf medewerkers worden vervaardigd, verschijnen in een achttal talen in een twintigtal kranten.

In zijn eerste verhalen merk je dat hij vroeger nog beeldhouwer is geweest: de figuren zijn expressief, bijna geboetseerd. Maar na "De Straatridder" (album nr. 25 uit 1955) valt er een bruuske koerswijziging waar te nemen in de tekenstijl: alles wordt gladder, gestroomlijnd. Kortom mooi. Maar bloedarm. De ontelbare gags waarmee hij het scenario opbouwde, maken plaats voor mager uitgewerkte thema's als "Bemin Uw Naaste Gelijk Uzelf", "Weg Met De Vogelvangsters" of "Plant Een Boom".

Hij is de beste Vlaamse striptekenaar. Geweest. Maar hij verkoopt beter dan vroeger. De productie van zijn uit 10 mensen bestaande studio is groter dan ooit. Doet Vandersteen zelf nog iets aan zijn verhalen?

Vandersteen: De scenario's maak ik nog zelf, behalve die van Bessy en Jerom. En de vluchtige potloodschetsen. Uitwerking en inkten laat ik aan mijn studiomensen over. De studio werkt snel. Eén Bessy-plaat (één bladzijde) is kant en klaar op minder dan twee dagen.

MIMO: Jullie werken drie keer zo snel als bijvoorbeeld Franquin

Vandersteen: Als wij onze tekeningen zo degelijk afge-werkt zouden willen hebben, zouden we ook meer tijd nodig hebben. Ik ken de Waalse tekenaars goed genoeg om te weten dat ze aan de trage kant zijn. Althans volgens Vlaamse normen. Ze moeten ook niet zo snel werken want ze zijn met veel meer. Op één Vlaamse striptekenaar heb je er in Brussel vijftig.

Ofwel word je een schakel in die ketting en wacht je tot het je beurt is. Ofwel beslis je om het minder artistiek te gaan doen en tegelijk voor een groter publiek bereikbaar te zijn. Ik heb voor het laatste gekozen. En voor een groot publiek bereikbaar zijn, betekent dat je moet tekenen in een nette en overzichtelijke stijl. Heb ik bij Hergé geleerd. In zijn begintijd tekende hij het hoofd van Kuifje zelfs met een passer omdat hij geen twee keer dezelfde kop kon tekenen. Met zijn raadge-

Mythe, mysterie en hekserij vinden we in "De Bokkerijders" uit 1950, maar ook de stijgende belastingdruk op de gewone Belg wordt gehekeld. Iedereen komt in aanmerking om te taxeren, ook een pijpkende ouderling met horens gezeten op een bok.

Een zoveelste originele en plastische creatie: Thijs, de leider van de "Bokkerijders", door het zwerk vliedend op zijn bok Isidoor. In het begin van het verhaal zegt de sprekende bok over zijn baasje: "t Is toch wel erg, he. Zeker 200 jaar oud en nog altijd oud Vlaams spreken... En dan altijd die spreekwoorden!"

De verzamelde Studio Vandersteen op 18 oktober 1972 in Kalmthout (de foto en het interview werd pas gepubliceerd in januari '73).

Met fotograaf Jan Nackaerts slaagden we er die dag in de hele ploeg buiten te laten poseren, geschaard rond de boss. Het is de enige foto in zijn genre.

Naast deze ploeg zat er in het centrum van Antwerpen nog een zowat 10-koppige "task force" die aan de lopende band Bessy's produceerden voor de Duitse markt.

1. Hilde Costermans
Inkleuren
Tekstballonnen
2. Paul Geerts
Jerom
Suske en Wiske
3. Lucienne Van Deun
Inkleuren
Tekstballonnen
4. Karel Biddeloo
(†2004)
De Rode Ridder,
Safari, Karl May,
Biggles
5. Robert Merhotteit
Jerom,
nu "Kiekeboe"
6. Erik De Rop
Nog steeds
inking Suske
en Wiske
7. Eduard De Rop
inkter
8. Ronald Van Riet
Bessy
9. Jaki Pals
Bessy
10. Jeff Broeckx
Bessy,
Nu Klein Suske
en Wiske

vingen ben ik aan mijn primitieve stijl gaan schaven. En nu, na 25 jaar, zegt iedereen me: "je eerste albums waren toch veel beter!" Maar ik heb naar Hergé geluisterd, hij was mijn leermeester.

MIMO: Dat zeggen ze allemaal.

Vandersteen: Ja, de eerste strip die ik heb gekend was "Tintin". Die verscheen in het Franstalige padvindingsblad "Totor". Om zijn verhalen te begrijpen ben ik Frans gaan leren. Achteraf verscheen Tintin in "Le Petit Vingtième", ik kocht het iedere week en met een woordenboek naast mij ontcijferde ik de tekstballonetjes.

MIMO: Kon je hier toen ook al Amerikaans werk krijgen?

Vandersteen: Er was het kinderweekblad "Sjors" waarin Prins Valiant stond. En er waren "De Kinder-vriend" en "Kinderwereld" van uitgeverij Patria in Antwerpen... bijna helemaal gevuld met Engelse strips als Lazy John en Tiger Jim. Die verhalen lopen trouwens nog altijd door in Engeland. Ze zitten daar nog altijd met hun traditionele, weinig geëvolueerde kindertijdschriften van weleer.

MIMO: Uw zoon Bob vindt alleen uw eerste tien albums de moeite waard.

Vandersteen: Ik heb daar al dikwijls over nagedacht. Luister, ik ben opgegroeid in een Antwerpse volksbuurt. Op een moment ging een vriend in de dokken werken bij zijn vader die stouwer was. Ik ging hem daar dikwijls opzoeken en bracht nogal wat tijd door bij die ruwe dokwerkers. Die mensen stonden op de onderste sport van de sociale ladder, ze leefden erg armzalig en moesten werken als beesten. Als ze 's avonds uit het ruim kwamen gewaggeld, stopten ze een klont margarine of vet in hun mond, slikten het in, gingen over boord hangen, duwden hun vinger in de keel, en dan kwam daar een brij uitgekotst... zwart

van het koolstof. Je kon het ze niet kwalijk nemen dat ze in 't kafee rechtover alcohol gingen zuipen. En dan reden ze 's avonds laat, met een karbuurlamp op hun fiets, naar huis. Dikwijls naar St-Niklaas of nog verder. 's Anderendaags moesten ze al om vier uur terug aan 't werk... Maar ze lachten van 's morgens tot 's avonds, met humor hielden ze zich overeind. Om elkaar op te kikkeren zochten ze zich rot om met spitsvondigheden voor de dag te komen.

Dàr komt de humor vandaan die je in mijn eerste verhalen vindt. Bekijk die metsers daar (wijst naar een nieuwe vleugel van zijn villa), ze zeggen van de god-ganse dag geen woord tot elkaar, er wordt niet meer gelachen, niet meer gebabbeld, ze bakken elkaar geen poetsen meer. En de striptekenaars van vandaag maken ook een ander soort humor dan vroeger, sarkastischer en minder spontaan. Franquin bedrijft een intellectueel soort humor met Guust.

Mimo: Het lezerspubliek kent die volkse humor niet meer.

Vandersteen: En dat vinden ze reusachtig in die oude albums. Maar zelf kan ik ook zo'n humor niet meer maken omdat ik totaal anders leef dan in die tijd. Ik ben in staat om terug de oude overgebleven Antwerpse kwartieren te gaan aflopen om met de ouderlingen te gaan praten. Want ik geloof dat ik het daar opnieuw moet gaan halen.

MIMO: Uw oude albums worden nu terug in de originele versie uitgegeven, maar de taal wordt geschaafd en daarmee verdwijnt veel van de authenticiteit.

Vandersteen: Jamaar, als de opvoeders zeggen: "die albums met hun slechte taal moeten niet meer gelezen worden", verkoop ik niks meer.

MIMO: Waarom liet u ze vroeger hertekenen, in een zgn. moderne versie?

Vandersteen: Ik wilde ze beter maken, zoals Hergé het me geleerd heeft. Maar niemand wou er van weten! Ik heb een fout begaan door mijn publiek iets te willen geven wat ze niet vroegen. Maar luister, ik ben begonnen in Brussel en wat daar sukses had, was kwaliteitswerk. De Suske en Wiske albums waarmee ik in Vlaanderen sukses had, waren knoeiwerk: ik kon bijvoorbeeld geen twee keer dezelfde Lambik tekenen.

MIMO: Maar er zat leven in, 't was creatief.

Vandersteen: In het werk van Franquin zit er ook leven, maar 't is allemaal 100% juist getekend. Wat het Vlaamse publiek echter waardeert, is spontaneïteit. Mijn oudere albums zijn niet perfect, maar er zit inderdaad meer uitdrukingskracht in. En toch ge-

Rechterbladzijde: foto-sessie naar aanleiding van de overstap in 1965 naar de dagbladen De Standaard/Het Nieuwsblad van Nero-tekenaar Marc Sleen - dat ander zwaargewicht die het Vlaams beeld-verhaal (door Hergé een beetje denigrerend "typiquement flamand" genoemd) mee vorm gaf - en waarbij Vandersteen effectief een handje hielp. Marc Sleen hield altijd vast aan zijn lokale wortels maar schopte het commercieel gezien daarvoor niet zo ver als zijn generatiegenoot. Illustratie hieronder uit het album "De Nervingers" uit 1960.

loof ik dat het verhaal belangrijker is dan de vormgeving. Tenslotte is het beeldverhaal een voortzetting van de verhalen van de man op de "keldermond".

MIMO: Pardon...?

Vandersteen: De keldermond... In het St-Andriesskwartier waar ik groot werd, in de Seefhoek en op het Stuyvenbergplein, had ieder huis een groot valluik met een metalen ring om langs de straat naar de kelder te kunnen gaan. 's Avonds was het de gewoonte dat mannen, vrouwen en kinderen op het valluik gingen samenhookken – de straatstenen waren te koud – om naar vertellingen te luisteren. Urenlang werd er daar verteld.

MIMO: Bent u ooit nog decorateur geweest?

Vandersteen: En daarvoor beeldhouwer, het vak waar ik heb voor gestudeerd. Maar met beeldhouwen ben ik moeten stoppen in de jaren dertig, na de wereldtentoonstelling van Antwerpen was er geen werk meer voor ornamentenhouders. De moderne architectuur kwam opzetten en naar meubelen-met-krullen was er ook geen vraag meer. Talentvolle beeldhouwers die eens "Prijzen van Rome" hadden gewonnen, werden bakker en slager. Ons atelier werkte voordien met 50 beeldhouwers: wij maakten komple-

te kastelen in Oud-Vlaamse stijl voor uitvoer naar Zuid-Amerika. Aan heel wat gevels in het Antwerpse heb ik nog meegewerkt, overblijfsels daarvan zie je nu nog in de Van Rijswijcklaan. Ik beeldhouwde erg graag, maar er was niks meer mee te verdienen. Ondertussen was ik 25 geworden en kreeg een job bij mijn oom die timmerman was en die iedere week de etalages van de Innovation ging optimmeren. Ik mocht planken in en uit dragen, maar had al snel in de gaten dat ik evengoed decorateur kon worden en dus meer verdienen. De baas liet me een proef doen en 's anderendaags stond ik in een witte kiel met verfspuiten in de etalages te werken. 'k Had nog nooit zoveel verdiend, 5,75 frank per uur! Maar jammer genoeg konden ze me alleen maar gebruiken voor uitverkopen en Sinterklaasfeesten. Toen ik wilde trouwen, viel ik zonder werk. Maar in de "Gazet van Antwerpen" zag ik een vakante betrekking als etalagist. Tot mijn grote hilariteit werd ik naar dezelfde Innovation gestuurd en kreeg de betrekking. Hopta, ik was etalagist, hahaha. Nu wilde ik chef-etalagist worden. Maar toen mijn chef gepensioneerd werd, haalden ze iemand uit Brussel. Ontgoocheling... Het liep ondertussen naar het einde van de oorlog ('43) en de Duitsers begonnen mannen op te eisen voor hun werkkampen. Ik begon 'm te knijpen en via mijn schoonbroer die op 't "Ministerie van Voedselvoorziening" werkte, kreeg ik een job als statistiekenteenaar, op de afdeling "Vee en Vlees". Ik dacht : "als ik mij niet op één of andere manier in de kijker werk, zit ik hier eeuwig statistieken te tekenen". Dus begon ik de saaie statistieken wat meer op te fleuren door er koetjes en kalfjes bij te tekenen. Ik werd bij de directeur geroepen... Hij zei: "we moeten je talent absoluut gebruiken voor de Centrale Dienst, wat je doet vinden we zeer plezierant..." Ik vertelde hem dat ik ooit nog binnenhuisarchitectuur had gestudeerd en mocht meteen de wachtzaal versieren waar de vleesfabrikanten en de rijke boeren hun paperassen kwamen laten invullen. Ik maakte een fotokollage getiteld: "De Weg Van Den Mageren Biefstuk": de verschillende fasen van het vlees, van de wei naar de tafel. Ik kreeg een eigen kantoor en twee sekretaressen en mocht ook de zaal van het personeel en de vergaderzaal inrichten. Ja, die laatste twee jaar van de oorlog waren best te harden voor mij.

MIMO: Rond die tijd bent u met strips begonnen.
Vandersteen: Mijn eerste kans kreeg ik in "Bravo". Dat was een interessante bijverdienste. Maar hard werken! Om acht uur 's avonds na mijn dagtaak op

Knipsel uit de Gazet van Antwerpen naar aanleiding van de begrafenis op 1 september 1990 van Willy Vandersteen en waarin Sleen het verhaal bevestigd dat Nero in '65 een tijdje door hem werd overgenomen. Om juridische redenen liet Vandersteen het hoofdpersonage Nero het hele verhaal door incognito met een zwarte kap over het hoofd rondlopen. Het verhaal droeg de titel "De Geschiedenis van Sleenovia" (1965) en het scenario was van Gaston Durnez.

het Ministerie, kwam ik in Antwerpen aan en tekende tot een uur of vijf's morgens. Twee uurtjes slapen, opnieuw naar Brussel en tijdens het middaguur bracht ik mijn strips naar "Bravo".

MIMO: Welke verhalen waren dat?

Vandersteen: "Simbad de zeerover", "Lancelot" en "Thor". En toen vroeg iemand die een eigen uitgeverij had of ik voor hem geen album wou maken: op één week had ik "Piwo Het Houten Paard" af. Zo entoesiast was ik. Tijdens die zeven dagen heb ik zeven uren geslapen. En zo fier als een gieter toog ik naar mijn opdrachtgever die beloofde om onmiddellijk met drukken te beginnen. 't Heeft verdorie een jaar in zijn la gelegen wegens gebrek aan papier, want 't was nog oorlog...

MIMO: Kort daarop verschijnt "Rikki en Wiske" als dagstrip in "De Standaard".

Vandersteen: Ik werkte al voor hun uitgeverij als illustrator van ondermeer: "Zo ik een riddertje was" en "Zo ik een zeerovertje was..." Ik zou ook een stripverhaal mogen maken: tja, zoiets in de stijl van Hergé, hé. Maar uit een Amerikaans tijdschrift had ik een artikel geknipt waarin haarfijn uit de doeken werd gedaan hoe een "dagstrip" wordt opgezet. Inplaats van albums uit te geven, stelde ik voor om eerst dagelijks één bandje van drie vakjes in "De Standaard" te plaatsen: volgens dat Amerikaans artikel had dat een gewinningseffect op de krantelezer. We hebben dan tot na de oorlog gewacht om met de publikatie van "Rikki en Wiske" te beginnen.

MIMO: Vertel 's wat meer over de strijd die tussen "De (Nieuwe) Standaard" en "De Nieuwe Gids" ontbrandde, en waarin uw strip een rol heeft gespeeld.

Vandersteen: Ik moet toegeven dat ik tevoren nog nooit van "De Standaard" had gehoord, ik kende die krant niet. Directeur Herbert* die om verwarrende oorlogsredenen "De Nieuwe Standaard" kwijtraakte, richtte "De Nieuwe Gids" op en deed mij fantastische voorstellen. Hij bood me 70.000 frank per maand! Om dagelijks één bandje te tekenen. En dat in '46! Daarvan ga je tegen het plafond, dat kan ik jullie verzekeren. Vooral als je nooit één cent hebt gehad. Ik voelde vaag aan dat er iets niet klopte, dat het iets te maken had met een wilde concurrentiestrijd tussen de twee kranten. Ik begreep weinig van het persmilieu maar besepte dat mijn strips een belangrijke rol speelden. Uiteindelijk heb ik dan de mooiste zet gedaan en gezegd: "jullie nemen het allebei of ik stop ermee" (lacht). Gedurende vier maanden is "Rikki en Wiske"

verschenen in "De Nieuwe Gids" én in "De Standaard"... Totdat de krantenverkopers elkaar in 't haar vlogen omdat ze het niet konden hebben dat dezelfde strip in twee concurrerende kranten stond.

MIMO: Marc Sleen vertelde ons dat toen hij over de grote sommen hoorde die u werden uitbetaald, dat voor hem een stimulans is geweest om met zijn Van Zwam-dagstrip te komen aandraven.

Vandersteen: We zagen elkaar soms op "De Nieuwe Standaard", hij werkte al voor Herbert als politiek karikaturist. Als er een hoekje in de krant overbleef, mocht hij dat met een tekeningetje opvullen. Maar hij was al, iets na mij, voor 't Kapoentje beginnen striptekenen. Maar toen hij zag hoe er om mijn dagstrip werd gevochten, is hij er ook mee begonnen.

MIMO: Waarom is hij met Herbert naar "De Nieuwe Gids" meegegaan terwijl u bij "De Standaard" bleef?

Vandersteen: Da's een heel verhaal. De verkopers belden me op ieder uur van de dag op. Ja, de verkopers, want in die tijd werd een dagblad groot en sterk door de man die het in de brievenbus stopte. In elk dorp was er zo iemand: Jef-met-het-houten-been of Frans-met-zijn-zeven-kinderen... En of zij nu "Volksgazet" of een andere krant in de bus stopten, bleef voor veel mensen eender. Partijpolitiek speelde toen nog geen grote rol. Enfin, de verkopers lieten me niet gerust en wilden absoluut weten met wie ik eigenlijk zou meegaan.

"De Standaard" had een eigen uitgeverij, voor de uitgave van Suske en Wiske in albumvorm was er bij hen dus geen probleem. Herbert had geen uitgeverij maar wilde voor de albumuitgaven zijn privé-kapitaal borg stellen, in het geval ik mij bij "De Nieuwe Gids" zou aansluiten. Het maakte me allemaal bang: het ging om een stunt waarvan ik het middelpunt, maar later misschien het slachtoffer zou worden. Daarom liet ik me door een specialist voorlichten die mij bewezen heeft welke van de twee kranten, economisch en politiek bekeken, in de toekomst het grootst zou worden. Ik heb hem geloofd en ben naar De Smaele*, toen al de directeur van "De Standaard" gestapt die mij op mijn voorwaarden heeft gekontraakteerd: titstzeggen, geen abnormale hoge prijzen maar een afspraak die op langere termijn leefbaar zou zijn. Ze hebben dan een campagne rond mij gevoerd die ze 20.000 ekstra-abonnees heeft opgeleverd! Dat zijn ze trouwens nooit vergeten.

MIMO: In 1948 gaat u meewerken aan "Kuifje", de Nederlandstalige editie van "Tintin"

Vandersteen: De toenmalige hoofdredakteur van

Linkerbladzijde: een volledige plaat uit één van Vandersteens meesterwerken "De Groene Splinter" (1950), getekend voor het weekblad "Kuifje" en deel uitmakend van de zogenaamde "Blauwe Reeks." Het gaat over buitenaardse wezens die ons een boodschap van vrede brengen. Het scenario zit ingenieus in elkaar, de tekenstijl en het kleurenpalet zijn magistraal en de personages en de decors minutieus uitgewerkt en gedocumenteerd. Uiterlijk lijkt het in feite op de eveneens gestileerd Kuifje-albums maar alles bij elkaar geeft het een rijkelijke indruk, daar waar een bladzijde uit Kuifje nogal eens kaal wil uitvallen. Lambik moest van Hergé, art director van "Tintin", een stuk van zijn domheid inleveren, de volkse Sidonie en Jerom mochten niet meespeelen en Wiske moest omgetoverd worden tot een welopgevoede freule en werd naar de kapper gestuurd.

* **Tony Herbert**, Vlaams industrieel. Kon door de justitiële moeilijkheden die de eigenaars van "De Standaard" na de bevrijding kenden (de krant bleef tijdens de Tweede Wereldoorlog verschijnen, weliswaar onder de naam "Het Algemeen Nieuws"), in oktober 1944 de hand leggen op de titel en het patrimonium. Onder de naam "De Nieuwe Standaard" wilden ze de door de collaboratie zwaar aangetaste Vlaamse zaak verzoenen met de Belgische realiteit. Ze trokken daarvoor onbesproken en uitstekende journalisten aan zoals Victor Leemans en Renaat van Elslande, die later in de politiek (CVP) stapten. In 1947 ging de titel opnieuw over naar de vooroorlogse eigenaars en begon Herbert met "De Nieuwe Gids" die later opging in "Het Volk".

“Kuifje”, Karel Van Milleghem, zocht Vlaamse tekenaars om zijn weekblad dat in Vlaanderen slecht verkocht, een goede markt te bezorgen. En zodra Suske en Wiske in “Kuifje” begon te verschijnen en dat als een lopend vuurtje op de scholen werd doorverteld, is de oplage gestegen. Dat heeft het weekblad gered van de ondergang.

MIMO: Hoe legt u uit dat de enkele albums voor “Kuifje”, in albumvorm “De Blauwe Reeks” genoemd, veel verzorgder waren?

Vandersteen: Dat was 't milieu. Het eerste verhaal waarmee ik bij Hergé aankwam, heeft hij botweg geweigerd. Mijn humor en mijn fantasie noemde hij “se moquer du public”. En “typiquement flamand”: slecht getekend, boers en volks. Omdat die Suske en Wiske-verhalen ook in “Tintin” zouden verschijnen, moest Wiske aristokratischer getekend worden, zonder strikje in haar haar. Want ze verkochten namelijk veel nummers aan kinderen van begoede families.

MIMO: Hergé tekende toch Kwik en Flupke, ook volkskinderen?

Vandersteen: Ja, maar dat was Brusselse folklore, dat konden hun lezers nog pruimen. En het was honderdmaal beter getekend dan mijn eerste Suskes en Wiskes. Ik moest me dus aanpassen aan hun artistieke normen. De dekors moesten realistisch zijn. En dat heb ik gedaan, hoewel niet zo doorgedreven als hij. Hergé is een man die zijn verhaal twee maanden durft stilleggen om het interieur van een atoomcentrale te bestuderen. Toen ik voor hen dan een paar verhalen had gemaakt, begon er meer en meer concurrentie te groeien tussen de verschillende tekenaars. Het werd een “krabbenest”, iedereen werkte met zijn ellebogen om toch maar een verhaal gepubliceerd te krijgen. Bij “De Standaard” was ik een Kleine Koning, terwijl ik bij “Tintin” tussen de grote hoop liep en ook mijn beurt moest afwachten. Ik heb dan besloten om uitsluitend voor “De Standaard” te werken.

MIMO: In de krant heeft u onlangs “De Rode Ridder” vervangen door een gloednieuwe reeks “Robert en Bertrand” waarvan je zoon zegt dat het eindelijk terug op een goed niveau staat.

Vandersteen: Het verhaal is gebaseerd op een Franse volksroman waarin Robert en Bertrand een echte moordenaarsrol spelen. In mijn bewerking worden het twee brave vagebonden die klusjes opknappen die de politie niet aankan. Ze durven wel zakkenrollen en inbreken maar gebruiken hun talent om de goede zaak te dienen. Aan die roman heb ik enorm veel

jeugdherinneringen. In mijn tijd stond hij op de lijst van de verboden boeken. Er kwamen passages in voor als “Zij richtte het pistool op haren verkrachter” enzo... Maar verboden of niet, ik las het stiekum in bed met een kaars. En pas nu, als ik zie hoe televisiefeuilletons als de “Forsythe Saga”, “De Klop Op De Deur” en “De Kleine Zielen” die zich afspelen in de negentiende eeuw, er bij de mensen ingaan als zoete koek, heb ik niet lang gearzeld om “Robert en Bertrand” om te zetten in een strip.

MIMO: Kijkt u veel televisie?

Vandersteen: Ik heb een toestel boven en eentje beneden in de zitkamer. Alleen al om te weten welke onderwerpen de mensen momenteel interesseren, kijk ik nogal veel, ja.

MIMO: In uw verhalen zitten heel wat spoken en aanverwante wezens.

Vandersteen: Spoken, tovenaars en heksen doen dingen die volgens alle nuchtere normen onmogelijk zijn. Er zijn mensen van vlees en bloed die op zo'n speciale gave hun macht hebben gebouwd. Daar heb ik al stapels boeken over gelezen. Van jongsaf heb ik me afgevraagd waar ze hun gave vandaan hebben.

MIMO: UFO's zijn ook iets eigenaardigs.

Vandersteen: Geweldig fascinerend. Ik zou de hele nacht op mijn dak gaan zitten om er ook es eentje te zien.

MIMO: In Suske en Wiske moeten buitenaardse wezens dikwijls zorgen voor de oplossing van de wereldproblemen. Geloof je dat wij onze problemen niet alleen afkunnen?

Vandersteen: De eerste tweeduizend jaar zeker niet. Als wezen zijn we eigenlijk geen zier veranderd. We zijn wel beter georganiseerd en we leven op een andere manier. Maar we doen niet aan geboorteplanning. En daar ligt de oorzaak van de huidige moeilijkheden. Eender welke godsdienst mag het tegendeel beweren,

we zijn en blijven een agressieve soort. Dieren zijn niet zo. Dieren zijn...

MIMO: ...menselijker?

Vandersteen: ...logischer. Als hun jachtgebied te klein wordt, stoppen de wijfsjes automatisch met de voortplanting. Andere diersoorten verdrinken zich met duizenden tegelijk in de oceaan. En waarom doen wij niet aan zinnige geboorteplanning? Vroeger hadden we veel en goedkope werkkrachten nodig waarop je desnoods met de zweep kon slaan. Nu hebben we volk nodig om ijskasten en auto's te kopen.

MIMO: In “Het Hondenparadijs” en “De Koddige Kater” geraken dieren verzeild in situaties waarin ze moeten kiezen voor hun eigen geluk of dat van de mens. De dieren offeren zich altijd op. Waarom?

Vandersteen (denkt diep na): Is dat geen simpatiek gebaar van hen?

MIMO: Nog in “De Koddige kater” wonen ouderlingen samen in een speciaal ouderlingendorp. Moet je ouder wordende mensen absoluut in een getto stoppen?

Vandersteen: Een gesticht heb ik het niet willen noemen. Ik heb dan gedacht: laten we een dorp nemen

waar de ouderlingen in een eigen maatschappijje samenleven om beter het hoofd te kunnen bieden aan hun gemeenschappelijke problemen. Ze hebben allemaal dezelfde belangen te verdedigen en leven in dezelfde toestand. Ze zitten allemaal op de dood te wachten. En ze kunnen dat beter samen doen, want met hun hele levenservaring passen ze toch niet meer in onze samenleving. Dat ze sporadisch in contact komen met jonge mensen vind ik wel goed. Maar dagelijks samenleven, nee. Ik zie het aan mijn inwonende grootmoeder.

MIMO: Jonge volwassenen willen niet de minste last meer met hun ouders en duwen ze in gestichten. En nu zitten we met een bejaardenprobleem.

Vandersteen: In Japan mocht een man zijn schoon-

Linkerbladzijde: Jerom zoals hij er vanaf eind '60 ging uitzien: als gevolg van onrealistische afgiftetermijnen voor een eigen Jeromserie voor de Duitse markt verloor de krachtpatser geleidelijk aan zijn karakter en wordt een gestroomlijnde modepop. De tekeningen op deze bladzijde tonen het eerste optreden van deze schitterende "deus ex machina" in het verhaal "De Dolle Muskietiers": de goegemeente vond hem weerszinwendend en knapte er op onrecht op af.

* **Albert De Smaele**, schoonzoon van de aan het begin van de oorlog overleden Gustaaf Sap, politicus (katholieke partij) en eigenaar van "De Standaard." Hij nam in 1947 op voordracht van weduwe Sap de leiding van de krant en het weekblad "Ons Volk" (met de kinderbijlage "Ons Volkske") op zich. De toen 27-jarige De Smaele, kwam in zijn latere carrière in linkse kringen vaak onder vuur te liggen op beschuldiging van trustvorming. Waar hij kon sloopte hij kranten en tijdschriften op, hij was ook nog volksvertegenwoordiger en wurmde zich binnen in de Raad van Bestuur van de BRT-radio en televisie. Sommigen noemden hem de "Alex Springer van de Vlaamse pers". Maar in alle gerechtszaken en belangenconflicten trok hij aan het langste eind. Na het bankroet in 1976 werd de Vlaamse Uitgeversmaatschappij opgericht (VUM), de onderneming die "De Standaard", "Het Nieuwsblad", "De Gentenaar" en "Het Volk" nu uitgeeft.

moeder haten als de pest, hij was toch bereid om ze te onderhouden. Het kwam soms zo ver dat hij haar woedend de kop insloeg, maar hij nam ze toch in huis. 't Is jammer dat sommige ouderlingen de hun geboden gastvrijheid misbruiken en hun kinderen tiranniseren. De meesten proberen te rekuiperen wat ze in hun jeugd hebben gemist. Maar alles bij elkaar blijft een oude man een oude man, met al de proble-

Toen dit interview in 1973 werd afgenomen was Paul Geerts reeds vijf jaar toegetreden tot de grote familie Studio Vandersteen in Kalmt-hout. In 1972 droeg de meester Suske en Wiske definitief aan hem over hoewel hij nog regelmatig tussenbeide kwam als zijn medewerkers zich vastrededen, zoals de foto illustreert. Oh, en kan iemand eens een scriptie schrijven over de vele verschillende modellen van brilmonturen van Willy Vandersteen en zijn medewerkers?

men die de ouderdom met zich meebrengt. Ik kan 't mij best voorstellen want ik ga er zo langzamerhand naartoe. Maar ik zal mij wel redden. Maar zij die niet over voldoende financiële middelen beschikken om zich bijvoorbeeld een aangepaste woning aan te schaffen, zullen altijd afhankelijk van anderen.

MIMO: Over Marc Sleens overgang in '65 van "Het Volk" naar "De Standaard" worden allerlei dingen verteld...

Vandersteen: Mijn bazen vreesden natuurlijk dat ik zou tegenpruttelen, maar 't is toch duidelijk dat ik de hele gazet niet alléén kan voltekenen! En als ik voor een grote krant werk die nog groter kan worden met Sleen er bij, waarom niet? Het zit zo in elkaar: zijn overgang zou maar een knaffect hebben als Nero van de ene op de andere dag zou kunnen verschijnen in onze krant. Maar Sleen had een kontrakt met "Het Volk" dat hem verplichtte drie maanden na zijn vertrek werkloos te blijven. Ik heb hem toen uit de puree

gehaald door zijn personages af te kopen. Alles wat Sleen voor "Het Volk" heeft getekend, blijft van "Het Volk", de stripfiguren echter zijn eigendom van de auteur gebleven. Dus heb ik Nero gekocht en drie maanden heeft mijn studio een Neroverhaal getekend (dat nooit in albumvorm verschenen is). Na de kontraktuele termijn heeft Sleen de personages terug gekocht (Mimo luistert onthutst maar herstelt zich snel).

MIMO: Wordt uw taal uitgezuiverd door een mannetje van de uitgeverij, zoals dat ook met Sleen het geval is?

Vandersteen: Ik heb me daar aanvankelijk tegen verzet maar als je in een land woont waar wordt geijverd voor een beschaafde taal, kan je je geen volkstaal meer permitteren. Vooral als de onderwijzers zeggen: "t Is zo en niet anders." En door een eenvormige taal voor Nederland en Vlaamstalig België moet er maar één keer clichés worden gemaakt. Een kleurenalbum zou anders onbetaalbaar zijn. Om dezelfde reden heten de personages zowel in Nederland als Vlaanderen nu hetzelfde: Sidonie werd Sidonia, Lambiek werd Lambik in beide uitgaven en Jeroen werd Jerom in zowel Nederland als Vlaanderen.

MIMO: Schanulleke heette vroeger in Nederland Schabolleke en in Vlaanderen Schalulleke. Kon dat niet in Nederland omwille van dat "lulleke?"

Vandersteen: Welwel, die vraag is me nog nooit gesteld, maar da's inderdaad zo.

MIMO: Hoeveel exemplaren haalt een album in Vlaanderen?

Vandersteen: De eerste oplage bedraagt 120.000, daarna in termijnen van drie-vier weken telkens tien-twintig en dertigduizend exemplaren. Momenteel gaat het zo goed dat het er iedere keer dertigduizend zijn. Vroeger moest ik 25.000 stuks verkopen om de totale produktiekosten te dekken, maar nu met de vierkleurendruk, de geplastificeerde omslagen en het beter papier moet ik er minimum 75.000 verkopen.

MIMO: Hoeveel krijgt u van de verkoopprijs van 45 frank?*

Vandersteen: Een auteur krijgt 10% op de brutoverkoopprijs. Voor de publikatie in de krant en de plaatsingen in het buitenland wordt er natuurlijk apart betaald.

MIMO: Wij vinden de originele uitgaven in de (vierkleuren) "Blauwe Reeks" stukken mooier dan de nieuwe heruitgaven. De zachte pastelkleuren hebben plaats gemaakt voor harde publiciteitskleuren. Kan u dat wat schelen?

Vandersteen: Persoonlijk hou ik ook meer van pastelkleuren, maar het grote publiek verkiest harde tinten. Ik weet dat Edgar Jacobs ("Blake en Mortimer") zelf naar de drukkerij gaat als men zijn albums drukt om de kleuren op zijn aanwijzingen te laten regelen. Ik heb géén controle als men drukt. Maar Jacobs maakt maar om de vier jaar een verhaal, mijn produktie is te groot. Ik zou er ook het geduld niet voor kunnen opbrengen en lig er, eerlijk gezegd, 's nachts niet van wakker dat ze vroeger artistieker waren ingekleurd. Mijn publiek heeft toch zoveel verschillende smaken dat je niemand nooit helemaal kan tevreden stellen. Dus richt ik mij op de grootste gemene deler.

MIMO: Artistieke bevrediging is er dus niet meer bij?

Vandersteen: Kijk, daar zit je op een verkeerd spoor. Een beeldverhaal is een vertelling met tekeningen waar virtuositeit, tekenstijl of kleuren van ondergeschikt belang zijn.

MIMO: Stripverzamelaar Steijleman neemt het u echt kwalijk, en wij ook, dat u gesnoeid hebt in de "Blauwe Reeks." Uit commerciële overwegingen, denkt hij.

Vandersteen: In het raam van de verkoopspolitiek van mijn uitgeverij zijn Suske en Wiske albums, verkocht tegen verschillende prijzen, uit den boze. Om de blauwe albums ook tegen 45 frank te kunnen verkopen, moesten de originele versies van 64 bladzijden tot 54 bladzijden worden herleid. De tekeningen die het verloop van het verhaal niet al te zeer schaden, worden er uitgehaald. Natuurlijk, en dat vind ik ook jammer, vallen er gags weg. Ik heb mij tegen deze gang van zaken verzet, maar het heeft niet mogen baten. Tenslotte is de rol van een uitgeverij nog altijd: verkopen. De meeste auteurs zetten zich schrap tegen hun uitgever. Ik niet, ik sta achter mijn uitgever. Tenslotte verdedigen zij op een deskundige manier mijn belangen.

MIMO: De laatste jaren heeft u veel kritiek moeten slikken omdat uw verhalen bijna helemaal uit Wijze Lessen waren opgebouwd, ten koste van de vroegere spirualiteit.

Vandersteen: 'k Zal wel uitkijken voor ik nog iets geëngageerds zal maken. Dat is inderdaad flink tegengevallen. En ik vind nu ook dat er al genoeg aan engagement wordt gedaan in andere media. Daar hebben we het stripverhaal niet voor nodig. In 't vervolg ga ik me strikt bij ontspanning houden.

MIMO: Engagement zat er anders al vroeg in. In "De Tamtamklopper" wordt er ondermeer gezegd

dat de vader van Lambik naar Kongo is uitgeweken omdat hij, dromer als hij is, bij ons in een gekkenhuis zou worden gestopt.

Vandersteen: Neenee, dat heb ik niet letterlijk zo bedoeld. Het was een ekskuus om het verhaal in Kongo te laten afspelen. Om situaties te kunnen bedenken die ongewoon zijn: dat is het wezen van de strip. De personages moeten ook overdreven karaktertrekken hebben zoals de dichter die ik getekend heb in "De Familie Snoek": van een dichter wordt gezegd dat hij niet met zijn twee voeten op de grond staat... dat populaire image ga je dan aandikken. En dan hebben we het niet over een echte dichter, maar over een karikatuur van een dichter.

MIMO: U laat uw personages vaak in rijmpjes praten.

Vandersteen (bescheiden): Ik ben geen dichter, maar rijmen, dat gaat wel. Karamelleverzen weliswaar... En het is verbazend hoe goed de kinderen die rijmpjes uit het hoofd kunnen afdreunen. Nee, met rijmen heb ik niet de minste moeite, ik zou een heel album kunnen maken in rijmvorm.

MIMO: Jerom lijkt nu op een wesp. Zijn borstkas zet zich alsmat uit en zijn beentjes worden kleiner en kleiner. Waarom is hij door de jaren heen zo drastisch veranderd?

Vandersteen: Toen ik Jerom voor het eerst liet optreden in "De Dolle Muskietiers" heb ik nogal wat negatieve reacties gehad. Van Overstraeten (?) van de VTB (Vlaamse Toeristen Bond) zei me vlakaf: "Jerom is een walgelijke figuur!" Ik heb brieven van lezers gekregen hoe ze 's morgens bij het openslaan van de krant, hun ontbijt lieten staan bij de aanblik van Jerom. En toen ik Jerom bij "Tintin" voorstelde, riepen ze in koor: "Cà! Dans "Tintin"? Jamais! C'est un petit monstre!" Dus ben ik er aan gaan schaven... 'k had het misschien nooit moeten doen, maar ja... ik dacht dat ze gelijk hadden...

MIMO: U houdt wel erg veel rekening met kritiek. Uit zakelijke overwegingen?

Vandersteen: Dat heeft Franquin me eens lachend gezegd: "Dis, Vandersteen, vous avez une bosse commerciale. Je n'aime pas vos dessins, mais vous avez le plus grand tirage!" Luister, een echt commerciële knobbel heb ik niet. Als ik zakenlui soms bezig zie (grijnst), da's nogal wat anders dan ik. Maar dat ik het 25 jaar heb volgehouden, komt omdat ik altijd kijk wat het grote publiek op een bepaald moment boeit: soms is dat milieuvrijwaring, een andere keer Vietnam... En 't heeft zijn vruchten afgeworpen... ■

*Jozef van Overstraeten, toen voorzitter van de in 1922 gestichte vzw Vlaamse Toeristenbond (VTB), een belangrijke drukingsgroep van de Vlaamse beweging die hun rol wilden spelen in "de ontvoogding des volks."

Dag Allemaal

Weekblad / nr. 116 / 1 februari 1987

Drie jaar voor zijn dood werd Willy Vandersteen - onverwacht voor hem - gehuldigd in het Nederlandse Avro-programma "In De Hoofdról", gepresenteerd door Mies Bouwman (de Vlaamse tv-zender VTM baseerde jaren later met gastheer Luc Appermont op deze formule zijn "Het Mooiste Moment"). Vandersteen zal er ongetwijfeld intens van genoten hebben om voor zijn publiek, het grote publiek, voor het voetlicht te

mogen treden. Een medewerker van het Vlaamse familieweekblad "Dag Allemaal" was aanwezig tijdens en na de opnamen in de televisiestudio. Wereldschokkende dingen leren we niet uit het verslag. Dat kan aan de penneridder liggen, maar ook aan het feit dat Vandersteen nooit diep in zijn ziel liet kijken. Maar tussen de regels door lees je dat Vandersteen heel blij was om zijn vier kinderen en kleinkinderen

weer allemaal eens samen te zien, want na de dood van zijn vrouw en zijn tweede huwelijk met Anne-Marie Vankerckhoven was het uitbundige in- en uitloep in de Kalmthoutse villa sterk afgenomen. Deze reportage leverde enkele mooie plaatjes op, we zien Willy Vandersteen hier nu eens niet achter zijn bureau tijdens een geposeerde fotosessie.

Ik wist niet eens dat ik een achterkleinkind had

Van Mies Bouwman kreeg Willy Vandersteen het mooiste geschenk

"Hier wist ik helemaal niets van", riep Willy Vandersteen (73) ontroerd uit toen zijn kleindochter Sofie hem haar baby in de armen drukte. Voor de eerste keer had Mies Bouwman een Belg gekozen voor het Avro-programma "In De Hoofdról." En wat voor één. Stripminnend Vlaanderen en Nederland voelden geëmotioneerd mee met de geestelijke vader van Suske en Wiske. Dag Allemaal was erbij toen de familie Vandersteen voor het eerst sinds acht jaar weer voltallig was.

"We hadden er een goede smoes en heel wat overtuigingskracht voor nodig om Willy naar 't Spant in Bussum te lokken" vertelt Paul Geerts, een van zijn medewerkers. "Maar we zijn erg blij dat het ons toch is gelukt. Het is een mooie uitzending geworden."

Willy Vandersteen, bij ons en onze noorderburen bekend als de vader van de beroemde striphelden Suske en Wiske, kon zijn oren niet geloven. Hij in de

Links: de cover van "Dag Allemaal" met een echte BV (bekende Vikaming) zoals er nu geen meer worden gemaakt. Onder: Avro-presentatrice Mies Bouwman wordt na de uitzending eens goed vastgepakt door een dankbare en vereerde overgrootvader Willibrord.

Suske & Wiske-vader Willy Vandersteen
'Mijn kleindochter werd moeder zonder dat ik het wist'

25 FR
Dag
allemaal
WEEKBLAD • NR 116 • 1 FEBRUARI 1987
Belgie 25 fr. • Nederland f 1,40

Prins Edward
'deserteerde' voor geheime vriendin

De Londense thuis van Nico Claesen

Bill Cosby
maakt zich boos
'Weg met die drugs'

Pierre Richard
'De grote liefde is me niet gegund'

BRT-presentator Johan DeMaeyer
18 jaar getrouwd
'Ja, ik ben jaloers!'

Zangeres Zonder Naam
mocht geen kind adopteren

Enkele losse plaatjes uit "De Stieren-temmer", een verhaal uit 1950. Suske en Wiske bevrijden Sprotje uit de handen van een Spaanse bende. De moeder van het kind is de succesvolle operazangeres Carmencita Falasol, een nicht van Sidonie die vroeger in Antwerpen met vis leurde en naar Spanje trok en er trouwde.

hoofddrol. Het leek wel een echt stripverhaal.

Overmand door emoties zag de 73-jarige artiest tientallen vrienden, oude bekenden en familieleden langs zich passeren. Maar het ontroerendste moment was toen kleindochter Sofie, speciaal overgekomen uit Brazilië, hem haar 14-dagen oude baby in de armen stopte.

"Hier wist ik helemaal niets van" riep Willy ontdaan uit. "Waarom heeft men mij nooit verteld dat Sofie een kindje verwachtte? Dit is iets wat ik nooit vergeet. Wat een fantastisch geschenk."

"Op dat moment kon ik mijn tranen niet mee bedwingen" vertelt Willy vandersteen na afloop. "De voorbereidingen voor dat programma zijn helemaal buiten mijn weten om gebeurd. Paul Geerts, die al jaren het tekenen van Suske en Wiske voor zijn rekening neemt, was het brein achter het hele opzet. Hij heeft ook gevraagd om Sofie's zwangerschap geheim te houden voor mij tot de uitzending. Ik wist dus echt niet eens dat ik een achterkleinkind had. Het kwam als een complete verrassing."

Willy Vandersteen is nog duidelijk onder de indruk wanneer we napraten over de doorstane emoties. De familie uit Rio blijft ongeveer twee weken hier in België. Tijd genoeg dus om uitvoerig bij te praten. "Mijn zoon Robert is een achttal jaar geleden naar Brazilië getrokken om daar zijn kansen als artiest te wagen" verduidelijkt Willy Vandersteen. "En ik mag trots op hem zijn. Hij heeft carrière gemaakt als cartoonist, tekenfilmer en decorateur. Mies Bouwman heeft me het mooiste geschenk in mijn leven gegeven. Mijn ganse familie voor één keer weer eens samen. Plus dat kleintje, Nel. Ik had me geen mooier cadeau kunnen dromen." Ontroerd drukt hij zijn 20-jarige kleindochter Sofie tegen zich aan.

Cafézangers

Naast de overkomst van Willy's zoon Robert, schoondochter Rita en hun kinderen en kleinkind had de Avro nog een verrassing in petto. Voor het eerst kon Willy de hand drukken van zijn grote idolen: de Strangers.

"Zij hadden vernomen dat Willy een grote fan van ons was" vertelt Alex van de Strangers. "Maar natuurlijk hadden de Nederlanders amper van ons gehoord. Na het induiken van hun archieven meenden ze ons gevonden te hebben: The Strangers, een Engelse popgroep! Daarna wilden ze ons optreden eerst afgelasten. Ze dachten met een sort cafézangers te doen te hebben. Tot we hen uiteindelijk wisten te overtuigen met enkele gouden en platina platen en ons 35 jaar samenzijn. Dan vonden ze het meteen gewèèèldig. Zoals ze bijna alles gewèèèldig vinden, hé (lacht)."

Het werd voor Willy Vandersteen een onvergetelijke avond die nog lang zal gegrift blijven in de annalen van zijn bedrijf, Studio Vandersteen. Na alle doorstane emoties rust hij uit tussen zijn weer voltallige familie.

"Ik hoop dat voor Nel, het babytje van Sofie een mooie toekomst is weggelegd" zegt Willy. "Ik hoop hen nog dikwijls thuis te mogen ontvangen. Weet je, kinderen krijgen is geweldig. Kleinkinderen is een fantastische ervaring. Maar je achterkleinkind in je armen kunnen houden is onbeschrijfelijk. Het is alsof verleden en toekomst elkaar ontmoeten. Ik ben wel eventjes moeten bekomen hoor na die geweldige verrassing. Zo'n aflevering van "In De Hoofddrol" gaat niet in je koude kleren zitten. Je wordt overspoeld door emoties. Maar ik had er geen moment van willen missen." ■

Links Willy's tweede vrouw Anne-Marie Vankerckhoven, daarnaast de toen 22-jarige uit Zuid-Amerika overgevlogen kleindochter

Sofie, de feesteling himself met zijn achterkleindochter Nel in de armen en in de achtergrond Willy Vandersteens zoon Robert, de vader

van Sofie. De papa van Nel, een Braziliaan, was toen al in de pampa's verdwenen. Sofie, de oudste, woont nu in Saoedi-Arabië, twee

andere dochters in België (één van beide was ooit nationaal judokampioen van Brazilië) en eentje bleef in Brazilië.

HUMO

Weekblad / nr. 1577 / 27 november 1970

Auteur: Herman De Coninck en Piet Piryns

Eind jaren zestig werd voor journalisten die zich niet blindstaarden op het commercieel succes van de Vandersteen-productie, maar verder keken dan hun neus lang was, stilaan de omvang duidelijk van de metamorfose die Suske en Wiske de voorbije twintig jaar had ondergaan. En niet in al te goede zin. De Coninck (†1997) en Piryns waren die twee jonge journalisten. Ze vormden samen een tandem die ook menig geïnterviewde politicus grijze haren bezorgde. Ze noemden het "die nieuwe teken-trant." Ze namen het beeldverhaal en de tekenaar au serieux en de oppervlakkige en soms domme vragen die andere interviewers wel eens aan die tekenaar van grappige mannetjes durfden te stellen, bleven achterwege. Ze konden ondermeer naar boven spitten dat Vandersteen zich meer dan goed was voor de kwaliteit van zijn werk liet leiden door de smaak van zijn publiek. Begrijpelijk, de herinnering aan de penibele tijden voor en tijdens de

Tweede Wereldoorlog en de schrik om niet meer succesvol te zijn, zat er bij hem al zeer vroeg in. In een van zijn eerste interviews in 1947 (zie blz. 13) doet hij al een oproep aan de lezer om hem op zijn thuisadres te schrijven wat ze "van mijn werken vinden."

Humo sprak met Willy Vandersteen

Willy Vandersteen IS zijn publiek

Willy Vandersteen met in de achtergrond Paul Geerts, de geestelijke zoon van Vandersteen die de Suske en Wiske-serie met groot commercieel succes en alsmear stijgende verkoopscijfers in het begin van de jaren 70 van zijn meester overnam (tot op het einde bleef hij Willy Vandersteen aanspreken met "Mijnheer Vandersteen").

Humo-fotograaf Herman Selleslags benaderde zijn onderwerpen nooit met flitslicht, hoe slecht de omstandigheden ook waren. Hier zien we een fraai voorbeeld van deze manier van werken.

***Jos Baudewijn.** Oost-Vlaming en populaire radiofiguur, al 20 jaar met pensioen en indertijd boegbeeld van de regionale Belgische Radio 2-Antwerpen

**** Jij-en op de BRT.** In de jaren zestig waren er in Vlaanderen massale campagnes gestart om het Algemeen Nederlands te promoten. "Nu, ik denk dat..." werd opkijkend naar Nederland "Nou, ik denk dat..." En "Gij zijt nu al drie keer wereldkampioen..." werd "Jij bent nu al drie keer wereldkampioen..."

De openbare Vlaamse radiozenders en vermoedelijk sommige redacties van de omroep, meer dan andere, namen daarin het voortouw. De doorsnee-Vlaming voelde het - en misschien jammer maar helaas vandaag nog steeds - als onnatuurlijk aan.

Waar in 1970, toen dit interview plaatsgreep, tot grote verbazing van Vandersteen zelf, al 12.000 frank (297 €) werd betaald voor een eerste druk van een album uit de beginperiode, haalde een "Op het Eiland Amoras" in goede staat op een veiling van Bernaerts (Antwerpen) in 1985 al 54.000 frank (1339 €). Een originele door Vandersteen getekende plaat (1 bladzijde van een album) van "Bibbergoud" uit 1950 werd afgeklopt op niet minder dan 140.000 frank (3470 €)

Willy Vandersteen bezit twee Kalmthoutse villa's: één voor zichzelf en één voor zijn studio. Plus een privé-zwemdok. Plus een ongekomplekseerde jovialiteit, plus een radde tong waarmee hij Jos Baudewijn* concurrentie zou kunnen aandoen.

Hij luistert aandachtig naar je opmerkingen en geeft je altijd gelijk, want hij is gewoon rekening te houden met wat het publiek wil. Je vraagt je soms af wat hijzelf wil. Maar ook dat is eenvoudig: hetzelfde als het publiek. Vandersteen is een doorsnee-man, is een gemiddelde, kortom: Vandersteen IS z'n publiek.

Z'n eerste albums lopen vol "jaloezigaards" die tegen de "maskes" zeggen dat ze moeten uitkijken "dat ze niet komen te mankeren." In z'n laatste albums wordt er meer ge-jij-d dan in de hele BRT-sportredactie**. En intussen is Sidonie zowel Spaanse danseres geweest als geheimagente, Lambik zowel stierentemmer als mottenvanger. Hele reeksen vijanden zijn op de vlucht gedreven, zowel met sneeuwballen als met koffiebonen, maar steeds zonder vuurwapens, en steeds MET moraliserende bedoeling.

Ja, er is veel gebeurd sinds dat eerste album, langgeleden.

HUMO: Je eerste album heette Rikkie en Wiske?

Vandersteen: Ja, dat is een antikwariaatsstuk geworden. Er wordt jacht op gemaakt door verzamelaars. Vorige week is er in Antwerpen nog een exemplaar verkocht. Twaalfduizend frank (297 euro). Een vriend van mij heeft er één gekocht voor vijfduizend frank (124 euro), een beduidend, gescheurd exemplaar, waarvan drie bladzijden ontbreken. Zelf bewaar ik die albums ergens achter slot, want met al die kleinkinderen hier in huis weet je nooit, hé. En in Nederland doen ze nog gekkere dingen, daar heb je clubs en ruilmarkten voor strips, en lambikboetiks en wat weet ik al.

HUMO: In het eerste album waren Rikkie en Wiske de helden, de broer en zus. Waarom heb je die Rikkie vervangen door Suske?

Vandersteen: Omdat Rikkie te veel gelijkenis vertoonde met Kuifje van Hergé. En omdat ik 'm een tikje te groot vond, naast Wiske. Dus heb ik haar Suske laten ontmoeten op "Het Eiland Amoras." Nadien zijn Lambik en Jerom gekomen. Alles is geleidelijk aan gegroeid, zie je. De herkomst van Jerom is ook heel onduidelijk. Hij is ergens door de teletijdmachine uit het verleden naar hier getransfereerd. Voordien was hij het geheime wapen van één van de reeksen vijanden van Onze Helden.

HUMO: Hebben je verschillende figuren ergens een oorsprong?

Vandersteen: Nee, maar wel een vast karakter. Suske en Wiske zijn De Jeugd natuurlijk, met al hun goede karaktertrekken. En met een paar fouten erbij, om het reëel te maken. Lambik is de man die we gebruiken om de mens als dusdanig te hekelen: nu eens is hij dapper, dan weer is hij ijdel, egoïstisch, gierig. En dan heb je Sidonie die de ouderlijke rol moet overnemen, want echte ouders kunnen we niet brengen, dat gaat niet.

HUMO: Waarom niet?

Vandersteen: Al die avonturen die Suske en Wiske beleven, daarvan kan je niet verwachten dat ouders dat zomaar zouden nemen. In dat geval zouden Suske en Wiske regelmatig ongehoorzaam moeten zijn, en dat kunne ouders evenmin verdedigen. Dus het gezag en de moederlijke zorg hebben wij aan Sidonie toegewezen. Verder is er Barabas, die zowat de vulgarisatie van

